

TABOR LJUDSKE FRONTE

SREČANJE SAVINJČANOV IN REVIRČANOV NA MRZLICI

4. septembra ob 11. uri se bodo na Mrzlici zbrali delovni ljudje in občani širšega savinjskega območja in revirjev, da bi obudili predvojna srečanja savinjskih in revirskih revolucionarjev, kulturnih delavcev in ljubiteljev narave. Izročilo tedanjih srečanj je vodilo organizatorja, Medobčinska sveta SZDL Celje in Trbovlje, k organizaciji tabora ljudske fronte. Slavnostni govornik bo revolucionar in udeleženec predvojnih srečanj Peter Šprajc-Slavc. Po kulturnem programu bo tovariško srečanje. Organizatorja bosta poskrbela tudi za avtobusni prevoz do Vrhov.

Celje - skladišče

D-Per

III 5/1983

1119830994.8

COBISS

SAVINJSKI OBČAN

Leto VI
Številka 8
Avgust 1983

»SAVINJSKI OBČAN« izdaja Občinska konferenca
Socialistične zveze delovnega ljudstva Žalec.

Ureja uredniški odbor: Jože Jan (glavni urednik), Janez Kroflič (odgovorni urednik), člani: Elza Golob, Franc Izlakar, Franc Ježovnik, Kristjan Markovič, Cveta Mikuž, Irena Terglav, Lojze Trstenjak, Breda Verstovšek, Marjan Vidmar, Nevenka Žohar in Milan Žolnir.

Naslov uredništva: Žalec, Ulica heroja Staneta 1, telefon 710-671

Grafična priprava: Savinjski občan
Tisk: CGP Večer Maribor
Naklada: 11.000 izvodov

Po sklepu republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/72 je časnik »Savinjski občan« oproščen prometnega davka.

REZULTATI GOSPODARJENJA SO V PORASTU

V žalski občini z zadovoljstvom ugotavljamo, da so skupni rezultati gospodarjenja organizacij združenega dela v prvi polovici leta zelo ugodni. Tendenca neugodnih gospodarskih gibanj, ki so se pričele v naši občini že v drugi polovici leta 1981 in nadaljevale skozi celo lansko leto, se je zaustavila. Že v prvem trimesečju letos smo dosegli ugodne rezultate, ti pa so v šestih mesecih dosegli še ugodnejši trend.

Bistvenega pomena je dejstvo, da nismo samo zaustavili padanja industrijske proizvodnje, temveč smo jo povečali, saj se je fizični obseg industrijske proizvodnje povečal v prvih šestih mesecih letos za 2,6 odstotka. Ob izredno težavnih pogojih gospodarjenja je združeno delo uspelo premagati določene ovire, se prilagajati celemu nizu ukrepov ekonomske politike ter doseči ugodne rezultate. Rok šestih mesecev še ni dovolj za sklepanje o ugodnih rezultatih za daljše obdobje, predvsem spričo ukrepov na področju ekonomske politike v drugi polovici leta, vendar so analize in razgovori z direktorji večji in srednjih OZD nakazale ugoden trend razvoja oziroma gospodarjenja tudi do konca leta.

Nedvomno je potrebno poudariti, da je bilo za doseg teh rezultatov potrebno veliko naprezanj, kvalitetnega dela ter v marsikateri organizaciji tudi začasnih odrekov. Ni pa situacija v vseh sredinah enako ugodna. Ta ni odvisna le od pogojev trga, temveč se le-temu pridružuje čedalje več

zahtev, ki jih posamezne organizacije, ene bolj druge manj, uspešno rešujejo.

Ob sorazmerno ugodnem finančnem obsegu proizvodnje pa so sicer na nominalno dosežene rezultate vplivale cene ob uradno prikazani inflacijski stopnji. V prvi polovici letošnjega leta je gospodarstvo naše občine ustvarilo 13.063 tisoč din celotnega prihodka oziroma 40 % več kot v enakem lanskem obdobju, 3.610.332 tisoč din dohodka oz. 35 % več kot lani ter 2.191.369 tisoč din čistega dohodka oz. 33 % več kot lani.

Sredstva za reprodukcijo znašajo 1.321.977 tisoč din oz. 36 % več kot lani, družbeni proizvod na zaposlenega pa je porastel na 430.147,00 din oz. za 37 % več kot lani. Izgub in „izgubašev“ je manj kot v preteklem letu. Skupne izgube znašajo 14.994,26 din, od tega je izgub v DEM — TOZD Elektroprenos Podlog — za 13.457.394,72 din, v Montani — TOZD Zaloška gorica — 1.413.287,90 din ter 123.604,64 din v Slovini — TOZD Polnilnica Coca-cola — v Žalcu. Kar 90 odstotkov skupne izgube je na področju elektrogospodarstva.

Kljub globalno ugodno doseženim rezultatom ter manjšim izgubam pa nam ekonomičnost in rentabilnost poslovanja stalno upadeta, povečuje pa se tudi število OZD, ki poslujejo na meji rentabilnosti. Tema dvema kategorijama merjenja gospodarskih rezultatov iz kvalitativnega vidika bomo morali posvetiti izredno pozornost.

Skupen izvoz gospodarstva občine znaša 1.174.985 tisoč din, izvoz na konvertibilno področje plačil pa 791.509 tisoč din, kar pomeni, da je (preračunano po istem tečaju dolarja) skupen izvoz večji za 42 %, konvertibilni pa za 61 % večji kot v enakem obdobju lani. Sodimo, da sta s tem dosežena izredna kvaliteta in uspeh, čeprav žal ne v vseh organizacijah, ki imajo tudi možnosti za povečanje izvoza.

Uvoz je manjši za 25 % globalno, uvoz iz konvertibilnega področja pa je manjši za 29 %. Stopnja pokritja uvoza z izvozom na konvertibilnem področju znaša kar 170 %, kar pomeni, da za 70 % več izvozimo kot uvozimo. Žal pa se vpriči tako ugodnih rezultatov večina OZD zaradi zelo nizkega odstotka dodeljenih deviz od izvoza za lastne uvozne potrebe spopada s slabo preskrbo z reprodukcijskimi materiali iz uvoza. Še huje pa je v organizacijah, kjer izvoznim nalogam posvečajo premalo pozornosti.

Ugodni so tudi podatki o investicijskih naložbah v gospodarstvu in to v proizvodnji. Poleg izgradnje regijske mlekarne v zaključni fazi in izgradnje nove tovarne JUTEKS smo namreč v tem letu pričeli z velikima izvozno usmerjenima investicijama v SIP-u Šempeter in Tekstilni tovarni Prebold. V pripravi pa so: izgradnja nove tovarne krmil za živinorejo v Žalcu, izgradnje v Tovarni nogavic na Polzeli, v Ferrlitu Žalec, Aeru-TOZD Kemija Šempeter, v Miner- vi in v Do Strojna Žalec ter nekatere manjše.

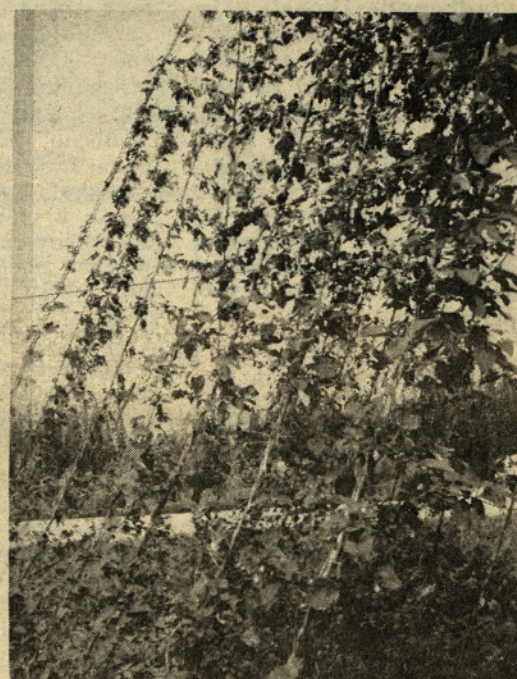

Foto: L. Korber

Stanovanjska izgradnja je skoraj v skladu s plani, pač pa so močno upadle investicije na področju izgradnje objektov družbenega standarda. Potrebe na tem področju so; razburjenje in nerazumevanje nekaterih delovnih ljudi in občanov je precejšnje — predvsem z vprašanji in podtikalnji: Zakaj pa se je v preteklih letih toliko gradilo? Vedeti moramo, da smemo porabiti le toliko, kolikor ustvarimo v materialni proizvodnji. To pa pomeni, da bomo morali rezultate in porabo v bodoče nujno usklajevati, če želimo tudi na tem področju prispevati k stabilizaciji gospodarjenja.

Izvršni svet SO Žalec je imenoval tudi komisijo za pripravo in izvajanje načrta uredniševanja dolgoročnega programa stabilizacije v občini, ob tem pa poudarjamo, da nas čakajo na tem področju v bodoče še težje naloge.

Ervin Janežič

Skromnejša bera hmelja

Po dveh zaporednih nadpoprečno dobrih letinah bo letošnja bera hmelja skromnejša. Zaradi suše, ki je z visokimi dnevnimi temperaturami zavrla rast hmelja, bo pridelek manjši od lanskega, problem pa je tudi, ker hmelj neenakomerno dozoreva, saj ponekod še cvete, drugod pa ga že obirajo.

Pridelek bo manjši tudi zaradi škode, ki jo je povzročil vihar, ki je na širšem območju poškodoval oziroma podrl 120 ha hmeljišč. Le izrednemu posluhu za skupno akcijo se je treba zahvaliti, da je škoda manjša, kot je kazalo.

Hmelj so na novo privezovali vsi, od delavcev zadruge in SOZD Hmezad, do enot civilne zaščite, teritorialne ob-

rambe, vojakov in drugih občanov, ki so prišli pomagati. Primer dobre organizacije in učinkovite akcije!

Nedavni dež je sicer hmelju zelo koristil, žal pa je prišel vsaj 14 dni prepozno, saj je suša že opravila svoje. Med tem se je že začelo obiranje. Za savinjskim goldingom bodo prišle na vrsto druge, nekoliko poznejše sorte hmelja. Obiralnih strojev je v glavnem dovolj in nasploh je bila priprava dobra, tako da bo pridelek obran v predvidenem času. Ob letošnjem skromnejšem pridelku se bodo hmeljarji še posebej potrudili, da bo to najvažnejše opravilo leta opravljeno kar najboljšo in da bo hmelj dosegel zaželeno kakovost. Tk. L.

INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA

30 LET IGM GRADNJA ŽALEC

Ob praznovanju 30. obletnice razvoja in 10. obletnice proizvodnje **schiedel**® se zahvaljujemo vsem poslovnim sodelavcem za uspešno sodelovanje, ki si ga želimo tudi v prihodnje.

10 let
schiedel®

30 LET INDUSTRIJE GRADBENEGA MATERIALA GRADNJA ŽALEC

Sedanji gospodarski razvoj dobra osnova za prihodnje

Delavci industrije gradbenega materiala Gradnja Žalec bodo 10. septembra s svečanim zborovanjem obeležili 30 let razvoja in 10 let proizvodnje schiedel programa. Obdobje treh de-

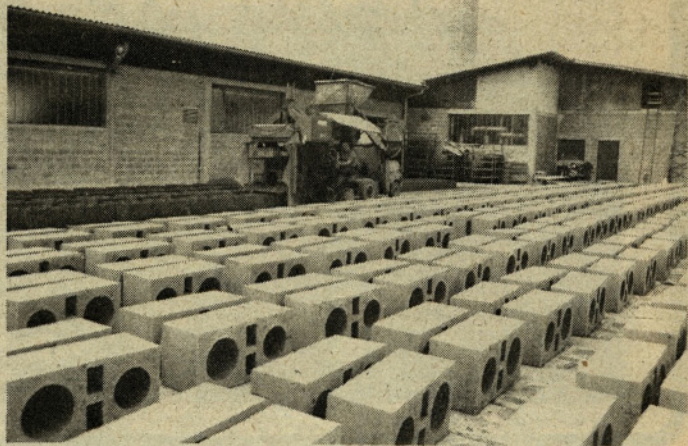
vajalce gradbenih elementov, temveč tudi med tiste organizacije, k na osnovi ustreznih produktivnosti dosegajo iz leta v leto večji fizični obseg proizvodnje, večjo akumulacijo in dohodek. Razvojna pot IGM Gradnja je tesno pove-

lavca. Podatki tako za preteklo leto kot tudi za prvo polovico letošnjega leta kažejo, da to osnovno usmeritev tudi dosegamo. Tako smo s približno istim številom zaposlenih povečali obseg proizvodnje, po dohodku na de-

tržišča. Letos smo izvoz povečali za 100 odstotkov. Tudi v bodočem razvoju IGM Gradnja Žalec načrtujemo proizvodnjo vseh vrst dimnikov in kaminov. Odločno bomo vztrajali na tem, da bomo tudi v prihodnje vodilni proizvajalci dimnikov in kaminov v Jugoslaviji. Pri tej usmeritvi bo imela pomembno nalogo razvojna služba, ki jo bomo še okrepili.

Franjo Dolinar, komercialni zastopnik in predsednik komisije za delovna razmerja: »Poleg Ivana Kocelija in Adolfa Vebra, ki sta člana našega kolektiva vse od ustanovitve, sem najstarejši član kolektiva s 27 leti službe. Sodeloval in doživljal sem celotno razvojno pot Gradnje, ki jo je začel direktor Ivan Mikek, nadaljevali pa Rado Pilih, Henrik Smid, krajše obdobje Viljem Petek, sedaj pa je direktor Jože Jan. Z vsemi imenovanimi so povezana posamezna obdobja razvoja. Uspehi pa so seveda neločljivo povezani s prizadevanji celotnega kolektiva.

Danes ugotavljamo, da je bila odločitev za preusmeritev v proizvodnjo gradbenih elementov pred desetimi leti, katere pobudnika sva bila z ing. Srakom, pravilna in nujna. S strokovnim pristopom in dvigom kvalitete proizvodov ni bilo

Proizvodnja dimnikov

težav s plasmajem niti v preteklih letih niti jih ni sedaj.

Anton Kramer, predsednik zbora delavcev: »V tem kolektivu delam že 25 letin sem ponosen na doseženi razvoj, ki ga ni bilo lahko doseči. Pripravljeni smo premagati tudi sedanje zaostrene razmere gospodarjenja. Zavedamo se, da je predvsem od nas samih odvisen tudi položaj in standard.«

Anton Pečnik, predsednik delavskega sveta: »Na jubilejni svečanosti bomo izrekli zahvalo in podelili priznanja vsem tistim, ki imajo zasluge za razvoj naše delovne organizacije. Tudi razvoju samoupravnih odnosov smo vedno namenjali veliko pozornosti, zavest delavcev in prepričanje, da je razvoj organizacije odvisen predvsem od nas samih, je vedno bolj prisotna.«

Boro Tomaš, sekretar osnovne organizacije ZK: »Komunisti smo bili vedno v prvih vrstah bitke za boljše

gospodarjenje in razvoj delovne organizacije in tudi samoupravnih odnosov. Kadar je šlo za odklone, smo tudi odločno ukrepali. Komunisti aktivno delujemo tako v samoupravnih organih in v drugih družbenopolitičnih organizacijah.«

Ivan Galič, predsednik osnovne organizacije sindikata: »Poleg skrbi za položaj delavca smo skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami največ pozornosti namenjali gospodarjenju, delovni disciplini in medsebojnemu odnosom. Na področju družbenega standarda smo mnogo naredili, zgradili stanovanja, imamo dobro urejeno družbeno prehrano in letovanje naših delavcev.«

Milan Kondič, podpredsednik osnovne organizacije ZSMS: »Za razvoj naše organizacije smo najbolj zainteresirani mladi, čeprav zato sami še premalo storimo. Možnosti za to imamo dovolj.« jk

Jože Jan

setletij za jema uspešna in krizna leta izvajanja gradbene dejavnosti, ki je prav leta 1973 zašla v izredne težave in ko se je 300 delavcev odločilo za nov in po današnji oceni uspešen proizvodni program. Proizvodnja gradbenih elementov je potekala v preteklih letih in poteka tudi v jubilejnih letu uspešno, za kar lahko kolektivu izrečemo vse priznanje.

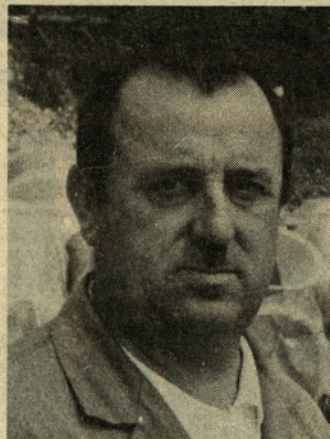
Malo je gospodarskih organizacij, ki so skozi razmeroma kratko obdobje tridesetih let dosegle tako hiter razvoj kot industrija gradbenega materiala Gradnja Žalec. Njen začetek je vezan na skromno število delavcev, ki razen delovnih rok ob pretežno sposojenih osnovnih in obratnih sredstvih niso razpolagali z ničimer. Veliko volje, vloženega dela in znanja ter odrekovanja je bilo potrebno, da je delovna organizacija dosegla takšne rezultate, ki jo danes uvrščajo ne samo med kvalitetne proiz-

Franjo Dolinar

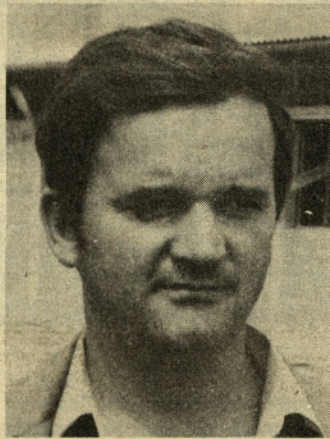
zana z razvojem socialističnega samoupravnega sistema, z napori in odrekani delavcev te organizacije. 11. marca je že minilo 30 let od ustanovitve delovne organizacije Remont, ki se je kmalu preimenovala v Gradbeno podjetje Žalec, vendar so se delavci Gradnje odločili, da bodo jubilej praznovali v septembru, da bi tako predvsem z delovnimi zmagami obeležili svoj praznik. Široko zastavljen program bodo do svečanosti v celoti uresničili, smo izvedli iz razgovora z vodstvom delovne organizacije in s predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij:

Jože Jan, direktor delovne organizacije: »Po prvi polovici tekočega srednjeročnega obdobja ugotavljamo, da kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja dokaj uspešno uresničujemo zastavljene cilje in naloge. Osnovno merilo našega dela je, da dosežemo čimvečji fizični obseg proizvodnje in kar največjo produktivnost na de-

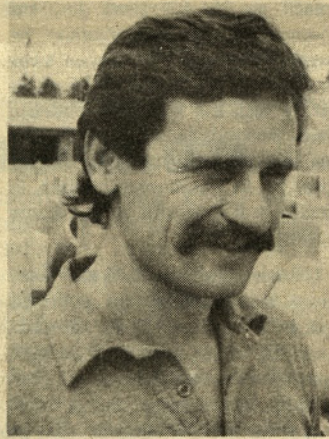

Anton Kramer

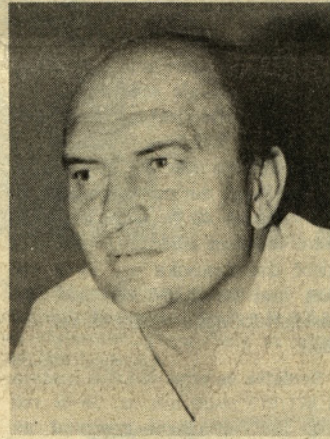
lavca pa smo v samem vrhu v primerjavi s sorodnimi delovnimi organizacijami v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji. Realna rast fizičnega obsega proizvodnje in dohodka je vsako leto večja za štiri do šest odstotkov. Kljub zmanjšanju investicijske dejavnosti smo na osnovi večje kvalitete proizvodov in obdelave tržišča uspeli zagotoviti nemoteno prodajo naših izdelkov na domačem trgu, vedno večji del pa tudi usmerjamo na tuja

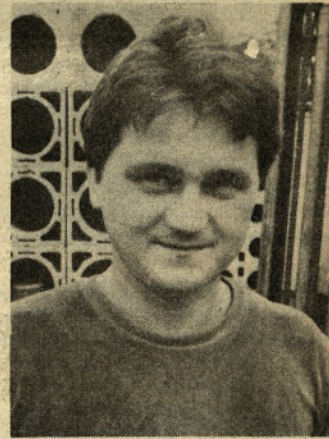
Anton Pečnik

Boro Tomaš

Ivan Galič

Milan Kondič

Predsedstvo SZDL o gospodarskih gibanjih in osebnih dohodkih

Na osnovi podatkov o poslovanju gospodarstva v prvem polletju letošnjega leta je predsedstvo OK SZDL Žalec izreklo priznanje OZD, ki so dosegle ugodne rezultate — še posebej v izvozu, hkrati pa je opozorilo na nekatere slabosti. Te se namreč kažejo v razdrobljenosti našega gospodarstva, premajhnem združevanju sredstev za razširjeno reprodukcijo in v pomanjkanju likvidnih obratnih sredstev. Vse preveč je organizacij, ki poslujejo na meji rentabilnosti, njihova prihodnost pa je toliko bolj negotova, ker se pripravljajo ukrepi, ki bodo prizadeli ravno te organizacije. Zato je predsedstvo podprlo prizadevanja izvršnega sveta, ki pripravlja študijo o povezovanju in združevanju nekaterih sorodnih OZD v naši občini in seveda tudi izven nje.

Komite za družbeno planiranje je pripravil na osnovi statističnih podatkov za me-

sec marec oceno gibanja osebnih dohodkov v občini. Iz podatkov je razvidno, da je 1434 delavcev (16,6%) prejelo manj kot 12.000 din, 5574 (64,6%) do 20.000 din, 1513 (17,6%) do 35.000 din in 103 delavci nad 35.000 din. Zanimivo je tudi, da je bilo od 11242 delavcev v tem mesecu na bolniškem dopustu 949 delavcev (9,5%), nadurnega in pogodbenega dela je bilo za 424 zaposlenih s polnim delovnim časom. Precej pozornosti so vzbudili podatki o najvišjih in najnižjih osebnih dohodkih. Najvišji osebni dohodek so izplačali v Ferralitu (66.000 din), najnižjega pa v MIK Prebold (6.366 din). Predsedstvo je v razpravi ugotovilo, da so ti podatki zelo malo uporabljivi, saj se za njimi marsikaj skriva oziroma kot pravijo: statistika laže! Zato se seveda postavlja vprašanje, zakaj sploh pripravljamo takšne analize in komu služijo? Pa tudi poceni

niso! In ker tudi mi nismo verjeli podatkom, smo se pozanimali v Ferralitu in v MIK-u Prebold. V Ferralitu je tako visok osebni dohodek prejel skladiščnik, ki je opravil nadurno delo za pogodbeni izdelek (48.000 din). V MIK Prebold gre za na novo zaposleno delavko na poskusnem delu, ki pa je imela tudi 24 ur

boleznine. Torej statistični podatki res kaj malo povedo. Predsedstvo je še ugotovilo, da so med posameznimi OZD nerealne razlike, prav tako med gospodarstvom in negospodarstvom, kar vse je rezultat administrativnih ukrepov, ki so povzročili tako uravnalovko in tudi nesorazmerja. jk

Nove hmezadove naložbe

SOZD Hmezad je začel oz. pripravljati vrsto pomembnih investicij v kmetijstvu. Sredstva in znanje vlagajo za razširitev in povečanje proizvodnje mesa, mleka in drugih kmetijskih proizvodov, v programu pa omenjajo tudi kvalitetnejšo predelavo, kajim bo omogočila večji izvoz.

V Žepini gradijo farmo za 400 pitancev, ki bo stala 60 milijonov dinarjev. V Zalogu bodo začeli graditi hlev za 230 krav molznic, na Imenskem polju načrtujejo izgradnjo farme pitancev z 800 stojišči. Pripravili so tudi lokacijsko dovoljenje za izgradnjo osrednje farme bekonov v Pirešici s kapaciteto 30.000 bekonov. Graditi bi jo začeli prihodnje leto. V Žovneku predvidevajo gradnjo hleva

za plemenske telice z 250 stojišči.

Po zastavljenem programu obnavljajo hmeljišča; letos bodo obnovili 150 ha. Za večje in boljše proizvodnjo bo velikega pomena komasacija zemljišč. V programu so zajeli 650 ha, od tega je 410 ha zemljišč kmetov kooperantov. Gre tudi za obsežna melioracijska dela na Imenskem polju, na Pristovškem polju in še na drugih področjih.

Pri Žovneškem jezeru predvidevajo ureditev ribogojnic, na širšem območju, ki pomeni za novo mlekarstvo odkupa mleka, gradijo 25 do 30 zbiralnic mleka. Projektirajo izgradnjo tovarne močnih krmil s 60 tisoč ton letne proizvodnje. Gradili naj bi tudi novo tovarno za prede-

lavo hmeljskih odpadkov in zdravnih zelišč. Lokacijo omenjajo v Novem Celju. Za večjo proizvodnjo in boljši odkup mleka bodo pridobitev mini farme za 15—20 krav molznic, ki jih gradijo na širšem območju.

Hmezadova investicijska dejavnost pa zajema tudi ostale kraje v Sloveniji. V Domžalah so predvideli novo valilnico, v Ilirski Bistrici, v Makolah in Majšperku pa so zgradili ali še gradijo nova skladišča.

Po vsem tem bi lahko rekli, da gre zgolj za dobro pretehtane in smotrne naložbe za povečanje proizvodnje pa tudi večje vrednotenje hrane. L. Trstenjak

KADROVSKE VESTI

Iz zdravstvenih razlogov je bila razrešena Marica Storman, sekretarka sekretariata za občo upravo in članica izvršnega sveta. Namesto nje je imenovana Elza Golob, ki je nazadnje opravljala dolžnost strokovnega delavca občinske izobraževalne skupnosti.

Dolgoletni aktivist v organizaciji Društva prijateljev mladine, član sveta za preventivo v cestnem prometu in

še mnogih drugih organizacij in društev, nazadnje pa sekretar Občinske zveze DPM Žalec Dominik Vrbič se je upokojil. Za novega sekretarja zveze je bil izvoljen Drago Čehner, dosedanji ravnatelj osnovne šole Ivan Farčnik—Buč Vransko.

Dve mandatni dobi je Franci Šuler uspešno vodil kolektiv osnovne šole Peter Šprajc—Jur Žalec. V tem času je šola uspešno sodelovala s krajem, z organizacijami združenega dela, družbenopolitičnimi organizacijami in društvi. Zgledno sta tudi urejeni šola in njena okolica. Za novega ravnatelja šole je bil imenovan Miha Macur iz Velenja.

Delavski svet LIK Savinja Sempeter je za direktorja TOZD imenoval Jožeta Cerovška iz Žalca. Sedanji direktor Franc Naprudnik je prevzel dolžnost namestnika in tehničnega vodje.

Za strokovnega delavca občinske telesnokulturne skupnosti je bil imenovan Franc Kralj iz Braslovč.

Vsem, ki so bili razrešeni svojih dolžnosti zahvala za opravljeno delo, novoizvoljenim pa mnogo delovnih uspehov.

Oživiljeno ovčarstvo na Gozdniku

Še pred zadnjo vojno so se pasle na Mrzlici, Gozdniku pa tudi v Zg. Savinjski dolini velike črede ovac. Samo v Zg. Savinjski so jih našli čez tri tisoč.

Žal smo v povojnih letih hudo zanemarili rejo ovac in s tem povzročili nepopravljivo škodo našemu gospodarstvu. Zadnji čas smo prižgali zeleno luč razvoju ovčereje in tako smo dobili prvo čredo ovac tudi na Gozdniku, v žalski občini.

Ko je pred leti umrl hribovski kmet Gabršek pod Gozdnikom, je kazalo, da bo sicer lepa kmetija ostala brez gospodarja. Mladi Gabrškovi so medtem že bili od doma po službah in med njimi ni bilo nikogar, ki bi se bil voljan vrniti na kmetijo in prevzeti njene vajat. Grunt je bil naprodaj.

Kupila sta ga Dani Požlep in Edi Oblak, še mlada človeka, ki ju je zamikala kmetija, čutila pa sta tudi veselje do zemlje in kmetovanja. Ob stari hiši so gospodarska splotja že začela propadati, zato sta najprej prekrila kozolec in v hišo speljala vodo, nabavila pa sta tudi nekatere stroje.

S pomočjo zadruga Savinjska dolina sta v hlev privezala deset bikcev ter jih začela pitati, omislila pa sta si tudi čredo ovac. Odločila sta se za solčavsko ovco, ki ima okusno meso pa tudi kakovostno volno. Spomladi sta jih prvič ostrigla, pred zimo jih bosta drugič. Da je bilo nekaj dohodka pri hiši, sta posekala in prodala nekaj lesa v hosti,

naslednji dohodek pa pričakujeta od prodaje bikov, ko bodo dosegli predpisanih 600 kilogramov.

Od jutra v noč garata, da je delo pravočasno opravljeno. Pokazala sta nam nad kozolcem in hlevom spravljeno

Dani Požlep in Edi Oblak sta poprijela z veliko volje.

foto: L. Korber

posušeno mrvo. Dovolj je bo, da živina pozimi ne bo stradala. Za biko pa imata še nekaj lastne koruze, tako da močnih krmil ne kupujeta. Hišo sta si toliko uredila, da si lahko med delom kaj malega skuhata, saj gospodinjice ni pri hiši.

Zovcami pa je tako, da bi se reja veliko bolj izplačala, če bi jih imela več. Paše in suhe mrve pozimi je na kmetiji dovolj, treba bi bilo le urediti pregonske pašnike in jih ograditi z električnim pastirjem. Da bi najela pravega pastirja, se pri tolikšnem številu ovac seveda ne izplača.

Vendar Dani in Edi mislita

naprej. Če bi dokupila več zemlje, bi jih lahko imela tudi do dvesto. Sosedova kmetija z 28 ha je naprodaj, žal pa mlada gospodarja nimata denarja za to investicijo. V njuni okolici je še nekaj takih kmetij, bilo bi kakšnih sto hekta-

rjev, to pa je že dovolj za večjo čredo. Ob tem se kar sama ponuja misel o pašni skupnosti ali urejenem, v tržno proizvodnjo usmerjenem večjem posestvu. Edi in Dani sta dovolj mlada pa tudi veselje imata do zemlje, do živine, zato bi jima kazalo pomagati, da si uredita posestvo in se usmerita v donosno rejo ovac in v govedorejo.

»Zapišite tudi to, da nama občina do danes še ni nakazala za vsako ovco obljubljenih 2000 dinarjev. Bova enkrat šla na občino in jih pobarala, kaj je z obljubljenim denarjem.«

Tk. L.

Čreda ovac na Gozdniku.

foto: L. Korber

Res, lepo je biti brigadir

Štirinajst jih je bilo, ki so morje, sonce in brezdelje zamenjali za kramp in lopato, da bi šestim naseljem pod Jastrebcem, tam daleč v Srbiji, približali dan, ko bodo po ceveh pritekale prve kaplje vode.

Začelo se je leta 1977. Takrat je bila prvič organizirana republiška delovna akcija, na kateri je sodelovalo tudi devetnajst mladih iz naše občine. Letos jih je v Kruševac prišlo samo štirinajst, zato so v svoje vrste sprejeli tudi nekaj domačinov. Brigadirji so nadaljevali s kopanjem vodovoda, ki bo prinesel vodo šestim naseljem in obratu Fabrike Maziva iz Kruševca. Le-ta je hkrati tudi glavni pokrovitelj delovne akcije. Skupna dolžina vodovoda je okrog 20 kilometrov. Lani so izkopali dobrih devet kilometrov, letos pa imajo pridne roke brigadirjev še za nekaj kilometrov dela.

Srbija ima organizirane t. i. ekonomske delovne akcije. Kolikor brigadirji opravijo dela, toliko tudi

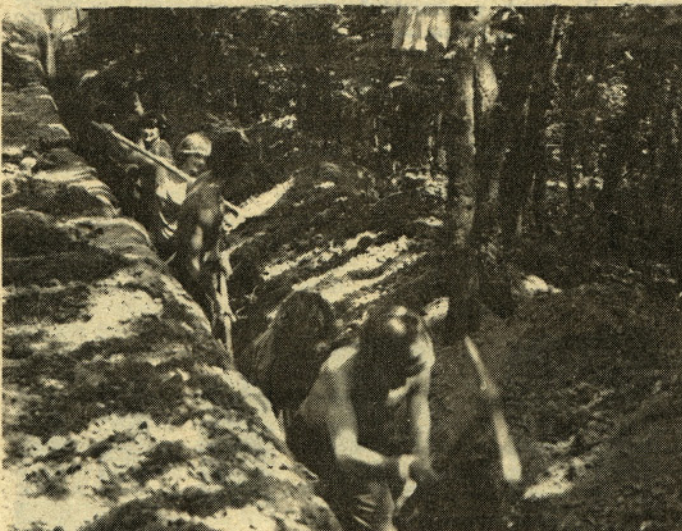
zaslužijo. Pokrovitelj letošnje akcije Fabrika Maziva vsak dan opravi pregled in oceno dela na trasi. Kolikor brigadirji zaslužijo, toliko lahko porabijo. V Sloveniji in drugih republikah so podpisani dogovori in sporazumi, s katerimi je zagotovljen denar za delovne akcije.

V naselju Lomnica, kjer se je leta 1971 začela tudi zvezna akcija Morava, so z delom žalskih brigadirjev na moč zadovoljni. Med 240-imi brigadirji iz Travnika, Turbe, Tetova, Varaždina, Čačka in Pazarja so se brigadirji I. Savinjske čete, njihov pokrovitelj je letos Hmezad, najbolje izkazali. Zaradi dobrih dosežkov so kljub nepopolni brigadi prejeli priznanje — trak akcije.

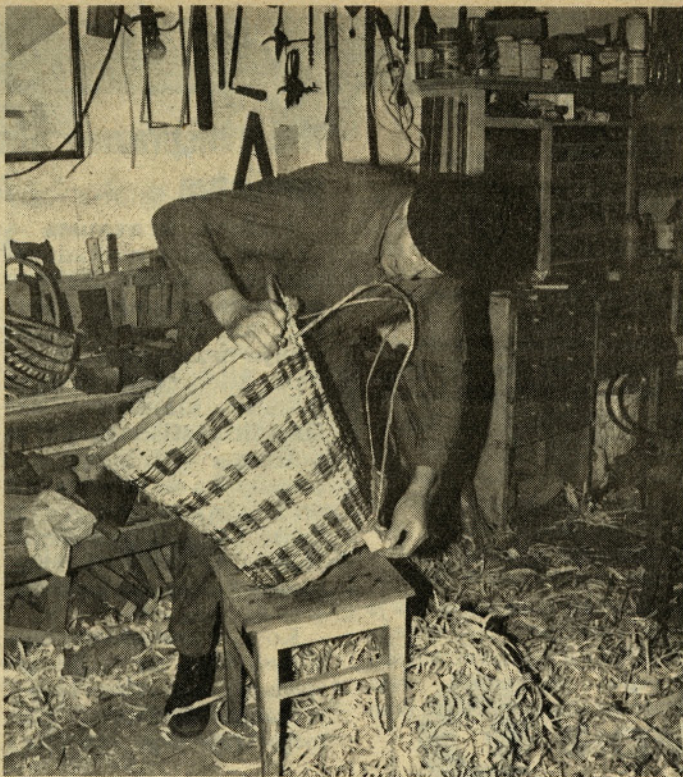
Tudi brigadirji so bili zadovoljni. Delo je bilo letos veliko lažje kot prejšnje leto, poleg dela na trasi pa so si krajšali čas tudi s športnimi, kulturnimi in zabavnimi prireditvami. »Ne nazadnje se človek v brigadi tudi marsi-

česa nauči.« so menili. Malce oguljeno že zvenijo besede o bratstvu in prijateljstvu, držijo pa trdno med mladimi v brigadi. »Spoznaš nove ljudi, kuješ nova prijateljstva, dobro dene kdaj pa kdaj tudi novo okolje in novi obrazi.« bi lahko strnili misli naših brigadirjev.

Irena Jelen

Izpod Jastrebeca bo po ceveh kmalu pritekla voda.

Jože Gorjup plete imenitne koše

PRI GORJUPOVIH NA OBISKU

Do Gorjupove domačije nad Libojami se pride po kolovozni cesti. Speljana je skozi hosto v dokaj strmih zavojih; potlej se svet razpotegne v sadovnjak in že smo pri Gorjupovih. Nič bahavosti ni na leseni hiši, vendar je vse na svojem mestu in ta urejenost daje domačnost, ki bi jo drugje zaman iskali.

Mir je tak, da bi ga objel z rokami, in skozi že odcvetelo sadno drevje se zliva sončna svetloba. V hiši je bila le gospodinja Zofija, ki je pripravljala peko kruha, moža Jožeta pa ni bilo doma. »Uro bosta počakala tu pri meni, da se bo vrnil mož, ki v hosti pripravlja drva za zimo,« je dejala gospodinja in ponudila pijačo. Ko je bilo testo nared za vzhajanje, je prisledla k nama za mizo in pogovor se je razpletel o tem, kako živijo ljudje v odmaknjenih zaselkih.

Rekel sem ji, da sva z Jožetom dobra znanca iz partizanov. V tretji brigadi KNOJ je bil vodja štabne pisarne, sicer pa imeniten tovariš in tak mi je ostal v spominu. In ko se je po dveh urah Jože vrnil iz hoste, sem brž ugotovil, da je ostal živahen kot nekoč.

Lahko bo obujali spomine na partizanščino, a smo se raje pomudili pri njegovih kar zajetnih zbirkah starinskih novcev, znank in značk. Ima jih skrbno spravljene v albumih, vse je oštevilčeno, skratka, Jože »drži red.« ki je bil že v partizanih tako značilen za njegovo delo. Tu, v nekoliko odmaknjenem svetu, sta Jože in Zofija našla svoj mir in kot smo ugotavljali, jima ni dolgčas.

Jože je že upokojen, pri hiši je nekaj zemlje in tako je dovolj dela za oba. Jožeta je prijela strast zbirateljstva že pred vojno, torej še kot mladeniča. Skrbno je zbiral znamenke, pozneje pa tudi novce in nazadnje še značke. Jože pa ni le zagret numiz-

matik in zbiratelj, marveč pozimi, ko ni drugega dela, plete koše, košarice in take reči. Kot nam je dejal, se je te domače obrti že kot deček naučil od hlapcev na kmetijah. Koše so pletli le pozimi, ko je bilo največ časa. »Moj prvi koš, ki sem ga spletel po spominu, ni bil ravno lep,« je smeje se dejal Jože. »Nisem odnehal in naslednji koši so bili že čisto v redu. Poleg košev pletem tudi košarice. Delam

Zofija Gorjup, kmečka pesnica

iz čistega veselja. Pletivo pa pripravim kar sam.« Jože plete za domačo rabo, pa tudi za sosede, ki cenijo njegovo delo.

Zofija pa v dolgih zimskih večerih na kolovratu obdeluje volno in potlej plete jopice in podobne reči. Tudi ona čuti veselje do takšnega domačega dela. Poleg tega piše pesmi, kar je sicer nenavadno za kmečko ženo, kot sama zatrjuje. »A, kaj si morem, če me zgrabi notranja potreba, da bi doživeto zložila v rime.« Svojih pesmi ni nikjer objavila, pa tudi nastopila ni z njimi, čeprav so nekatere dobre. Zofija najraje opisuje tegobe kmečkega življenja. Takšna je tudi pesnitev o kmetovem delu, ki jo objavljamo nekoliko skrajšano:

Kmečki stan je težak stan — malo spoštovan!
Pa vendar kmet nas vse živi,
za kruh skrbi.

Vsako jutro zgodaj vstaja,
brž na delo pohiti,
čas delovni njemu traja
od jutra do noči.

Orje, seje, okopava,
žanje žito in kosi,
dela mu nikdar ne zmanjka,
da le-vreme mu godi.

Je leto dobro ali slabo —
kmet obupati ne sme,
vsako leto vedno znova
s svojim delom spet prične ...

TK. Z.
Foto: L. Korber

Ribji ringaraja

Če se lepega nedeljskega popoldneva odločis za daljši sprehod in če si še ljubitelj ribjih poslastic, ti misel kar sama uide v Hmezadovo ribogojnico in njeno restavracijo. Seveda s predlogom navdušiš tudi svoje drage, s katerimi želiš deliti popoldanske ure.

Čeprav poletno sonce močno greje, tebe in družbo zmrazi ob pogledu na nekatere topole v aleji ob Lavi, ki jih je zadnji vihar hudo prizadel. Ugotoviš, da se še ni našla roka, ki bi posledice odstranila in ublažila. »Mor-da bo to napravil kak hujski vihar ali pa požar,« zagrenjeno pomisliš.

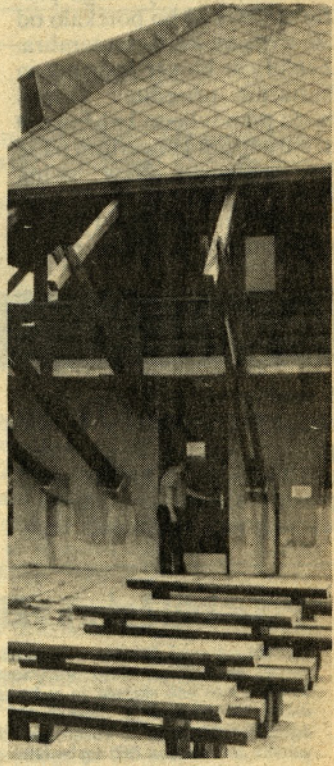
Kljub vsemu končno le prispeš na željeni cilj. Oblizneš si ustnice, kajti na dosegu roke so hladno pivo in ocvrta, hrustljava postrv. Mostiček pred restavracijo kar preletiš. Toda zaman. Hipoma se zaveš, da si v mladih letih pre-pogosto jemal v roke romane Agate Cristie. Ribja restavracija je namreč na moč podobna gradovom, o katerih je rajnka pisateljica tako izvirno pisala. Iz restavracije se je namreč razlegel huronski smeh ljudi mešanega spola, čeprav so bila vsa vrata čvrsto zapahnjena. Čez čas se je na balkončku le pojavilo bledolice bitjece in nekam v zrak povedalo, da menda čakajo posebne goste. Seveda pa prav nič o tem, če smemo vstopiti in če smemo poslušati glasove veselih gostov, ki pa najbrž še niso bili »tisti posebni gosti.«

Čez čas so namreč jeli prihajati čez mostiček iz restavracije. Mladi, mlajši in najmlajši, ki so celo jokali za izgubljenimi igračkami, kajti očitno so se pred prihodom naše družbe morali po hitrem postopku posloviti od zelene tratice in miz pred poslopjem.

Da so to le navadni smrtniki in ne kakšni duhovi, smo se prepričali, ko smo videli moške orjake nositi zaboje hladnega piva v steklenicah.

Kajti duhovi menda nikoli niso žejni, mar ne? Vsa potrošniška roba je romala v prtljažnike avtomobilov in kolona je utonila v silnem vrtilincu praha, ki nas je v hipu prekril od nog do glave. Seveda, spokorjeni naj bomo, potreseni s prahom (zakaj pa naj bi bili s pepelom, če pa smo vsi po vrsti komunisti)? Saj nismo »posebni gosti?«

Cveta Mikuž

Ribja restavracija v sezoni zaprta

DA NE POZABIMO

Mrzlica — kaj nam pomeni ta vrh?

Mrzlica nam pomeni simbol narodnega prebujenja in borbe za delavske pravice. Že v prejšnjem stoletju so zavedni Slovenci pod njenim vrhom postavili skromno kočjo. Poimenovali so jo po Janezu Hausenbichlerju, znanem narodnjaku iz Žalca ter pobudniku slovenskega tabora v Žalcu (6. 9. 1868).

Ideja o izgradnji kočje je vzknila že leta 1893, to je v rojstnem letu savinjskega planinskega društva in savinjske podružnice SPD. Zanj sta se najbolj zavzemala Ivan Kač -Savinjski in Anton Petriček, medtem ko je imel za njeno izgradnjo velike zasluge tudi Fran Kocbek, prvi predsednik SP SPD, in je napisal tudi prve vodnike. Leta 1894 je napisal prvega, za katerega se je izkazalo, da je pomanjkljiv, zato je napisal drugega Po gorah in dolinah v Savinjskih planinah, ki ga je izdala 1903 SP SPD v založbi A. Cvenkla, trgovca v Šempetru (danes je tam Elektro). V njem je Kocbek zapisal:

»Mrzlica (1501 m) je masivna, do vrha obrasla gora, s tremi vrhovi, zato jo imenujejo tudi savinjski Triglav.« Sledi opis poti iz Žalca preko Griž do Hausenbichlerjeve kočje, ki so jo odprli 1899. leta. Slavnostne otvoritve se je udeležilo 260 zavednih Slovencev, slavnostni govornik je bil Anton Petriček, govorili pa so še Johanes Frischauf, Fran Kocbek, M. Verovšek (SPD) in Ivan Kač-Savinjski. Vsi so v govorih poudarjali narodno zavest. Nastopila sta moški zbor iz Žalca in Gotovelj pod vodstvom Rajka Vrečarja, zapeli pa so pesem Lepa naša domovina. Igrala je trboveljska godba. Očetje planinstva in borci za slovenstvo so se ponosno vračali domov, saj je bila odprta nova slovenska planinska postojanka, branik proti prodoru nemškega Alpenfereina v naše gore.

Kočjo je oskrboval najprej žalski, nato celjski odsek SPSPD, leta 1928 je kočjo prevzela trboveljska podružnica SPD. Koča je postala pretesna, zato so leta 1930 začeli graditi novo, ki so jo svečano odprli že naslednje leto (20. 9. 1931), poimenovali pa so je Dom na Mrzlici, Sv. Pongrac 139.

Med obema vojnama so se snovala izrazito delavska društva: Turistična društva Prijatelji narode, njihov glavni cilj pa je bil gojiti tovarštvo in organizirati družinske izlete. Ta društva so bila povezana z DPD SVOBODE in so delovala na istih političnih principih.

9. 8. 1930 so pobudniki za ustanovitev društva Prijateljev narode iz Trbovelj priredili na Mrzlici množični izlet članov Svobod in članov društev Prijateljev narode. Na njem so sklenili, da se na Štorovi ravnini postavi PRVA DELAVSKA PLANINSKA POSTOJANKA. Ker so se bali pritiskov na društvo, so ustanovili zadrugo Počitniški dom. 17. 7. 1932 so svečano odprli to postojanko, slovesnosti pa so udeležili tudi prebivalci Zabukovice, Liboj in Prebolda, Zasavski in savinjski proletariat si je tako zgradil svojo planinsko postojanko. Turistično društvo Prijatelji narode je oblast leta 1932 razpustila, naslednje leto so bila društva obnovljena, dokončno pa so bila razpuščena leta 1937. Delavski planinski dom je ostal, vodila ga je posebna zadruga, bil pa je prizorišče množičnih manifestacij zasavskega in savinjskega delavstva med obema vojnama.

Leta 1942 so borci Veličkove čete planinske postojanke na Mrzlici požgali, da se v njih ne bi namestili nemški orožniki. Takoj po končani vojni, leta 1946, so zgradili na kraju, kjer je stal planinski dom, prvo kočjo. Leta 1949 je bila dograjena depandansa, leta 1963 pa je bila otvoritev zidane kočje na lokaciji predvojnega doma.

Poudariti velja, da ob spominih na medvojne manifestacije proletariata na Mrzlici ne gre pozabiti članov društev Prijateljev narode, ki so v okviru svojega društva gojili socialistične ideje in skrbeli za izletništvo delavskega razreda, ti izleti pa so se običajno razvili v prave delavske manifestacije.

(Viri: 60 let planinstva v Trbovljah (PD Trbovlje, 1973), prof. Janko Orožen: Kratka zgodovina SPSPD (PV, 1940), Vilko Mazi: Koledarske beležke iz našega planinstva 6PV, 58), Božo Jordan: Ob obletnici rojstva Frana Kocbeka (NT, 198).

Franc Ježovnik

POPRAVEK

V prejšnji številki Savinjskega občana se je v rubriki Da ne pozabimo v članku Jake Slokana Ali je slovenski pesnik Anton Aškerc kaplanoval v Žalcu vrnil tiskarski škrat in zapisal, da je bila prof. Marja Boršnik-Škerlak iz Žalca, kar pa ne drži, saj je bila iz Žalca Ana Pečovnik. Na napako nas je opozorila tudi Meta Rainer, za kar se ji zahvaljujemo, avtorju in bralcem pa se opravičujemo.

Pa se to. Kraj Aškercovega kaplanovanja ni postal sporen zaradi napačne informacije, temveč zgolj zaradi avtorjeve nepazljivosti, ki je namesto Mozirje napisal Zalec. Prav pa je, da nas bralci na morebitne napake opozarjajo, saj je naš namen pravilno in objektivno informiranje.

Počitniška poštarja

Le kdo izmed nas ni vesel pošte? Pismo, razglednica sta znak, da se je nekdo spomnil na nas, zato smo tudi poštarjev vedno veseli. Med počitnicami sta nam pošto raznašala MATEJ KNAPIČ IN LEON BEVE, ki sta nadomeščala redno zaposlene poštarje v času njihovih dopustov. Najprej sem ju ovekovečila na njunem delovnem mestu s težkima torbama, nato pa smo se dogovorili za pogovor po opravljenem delu, ki je potekal nekako takole:

»Letos se je za počitniško delo na žalski pošti prijavilo več kandidatov, vendar sva bila sprejeta midva, predvsem zaradi najinih štiriletnih delovnih izkušenj, poznavanja področja in načina dela. Delovni dan se je pričel ob 5.30, kar je precej zgodaj. Takrat pride pošta, ki jo je treba v dveh urah urediti in razdeliti. To je tudi najtežje delo, saj zahteva natančnost in pazljivost, potem je raznašanje pošte pravo olajšanje.

Torba je kar težka, predvsem ob dnevih, ko izidejo časopisi. Na dan raznosiva po

dve torbi pošte. V štirih letih najine prakse sva opazila, da se je obseg pošte povečal predvsem zaradi povečanega števila prebivalcev v mestu. Veliko preglavic imava z nepopolnimi naslovi, teh je še zlasti veliko v času počitnic, saj je potem težko dostaviti pošto na pravi naslov. Dnevno prekolesariva tudi po 20 kilometrov, pa še torba je težka, tako da imava ob zaključku počitniškega dela kar precejšnjo kondicijo.

Odnos ljudi do poštarjev je dokaj različen. Nekateri so nas veseli, namenijo nam dobro besedo, takšni so predvsem starejši ljudje, drugi pa so zopet neprijazni, krivdo za vsakodnevne težave znašajo nad poštarji. Pa še enega velikega sovražnika imajo poštarji — psa. Naj še poveva, da za pasji ugriz poštarji ne dobe nobene povišice. Kljub vsemu pa ima poklic tudi dobre strani, to je predvsem delo z ljudmi, ki ni enolično, ni časovno omejeno in ni na enem mestu.

Jasna Rode

PRED ZAČETKOM ŠOLSKEGA LETA

Šolsko leto se bo kmalu začelo in otroci že nestrno brskajo po novih učbenikih in zvezkih ter si ogledujejo novo snov. Šolske knjige za osnovno šolo so že vsi v knjigarnah, kar je zelo pohvalno in proti mnogim pričakovanjem. Seveda pa to ne moremo trdit za učbenike v usmerjenem izobraževanju. V žalski Mladinski knjigi imajo poleg osnovnošolskih učbenikov še učbenike za oddelek usmerjenega izobraževanja v Žalcu, s temi učbeniki pa so malo večje težave. Vse šolske knjige nabavijo osnovne šole same, starši zanje plačajo le minimalno izposojnino. To pa je za starše velika finančna olajšava, saj so danes šolski učbeniki dragi. Nekatere osnovne šole poleg učbenikov nabavijo še

delovne zvezke, katere starši plačajo v šoli, če pa jih šole ne nabavijo, potem delovne zvezke starši za svojega otroka kupijo v knjigarni. Druge šolske potrebščine so vse na razpolago, nekaj težav je z zvezki formata A-4, problem pa bo z nalivnimi peresi, ki se jih bo res težko dobilo.

Če odštejemo učbenike, ki jih otroci dobijo v šolah, stanejo celotne šolske potrebščine s torbico vred za prvošolke najmanj 3000 dinarjev, kar pa še zdaleč ni malo. Mnoge družine imajo po dva otroke ali več in ob skromnih osebnih dohodkih so začetni šolski meseci finančno bolj suhi. Kaj moremo, včasih se zaradi znanja moramo mnogim stvarjem odpovedati.

Jasna Rode

TURISTIČNO DRUŠTVO VRANSKO

DRUGA KMEČKA TOMBOLA NA VRANSKEM

11. septembra 1983 ob 15. uri pri gradu Podgrad

Čakajo vas bogati dobitki od konja, krave do drugih kmečkih živali.

FOTOKRONIKA

670.000 nosilnih vrvi s hmeljem na površini okrog sto hektarov je obležalo na tleh, ko se je pred tedni razbesnelo neurje nad Vranskim, Taborom, Braslovčami, Šempetrom in Polzelo. Okoliškim kmetom je pri dvigovanju vrvi priskočilo na pomoč 160 brigadirjev s Kozjanskega in preko 150 vojakov iz celjske kasarne. Na sliki: brigadirji pomagajo Francu Pustoslemšku in Martinu Krajncu iz Kaple vasi, kjer je neurje potrgalo skoraj tri četrtine hmeljskega nasada.

Veter in dež nista prizanesla niti novozgrajeni hiši Petra Lukmana iz Tabora, saj je odpihnilo kar celo streho.

Tudi letošnja prodaja znižane poletne konfekcije je privabila mnogo radovednih kupcev, vendar je bil njihov žep precej plitvejši kot lani. V veleblagovnici Nama Zalec so nam povedali, da so prvi dan prodali za 700.000 din blaga.

Smerokaz za turistični kamp na Vranskem

Prometna rebusa v naših krajevnih skupnostih.

Foto: L. Korber

VELEBLAGOVNICA

ŽALEC

30 — 40% popusta pri

nakupu moške, ženske in otroške poletne konfekcije ter obutve in usnjene galanterije

od 15. 8. do 15. 9. 1983

PRODAJNI CENTER

LEVEC